

E

ENEL WORLD'S MAGAZINE

SE PREDAJ
Naša dcérska spoločnosť porazila konkurenciu
4

ROZHOVOR
S Marekom Žemberym o novom biznise Slovenských elektrární
8

INOVÁCIE
Nový dizajn firemného webu
12

SLOVENSKO

ČÍSLO 4 – SEPTEMBER 2014

AKO PORAZIŤ KONKURENCIU

Nové energetické služby a ceny šité na mieru

ENEL WORLD'S MAGAZINE

ČÍSLO 4 – SEPTEMBER 2014

E SLOVENSKO

REDAKCIA ENEL WORLD'S MAGAZINE

Enel External Relations
Registration with the Court of Rome
No. 39 of March 10, 2014

VEDÚCA REDAKCIE

Maria Cristina Milano

REDAKČNÁ RADA

Silvia Benedetti, Michele Bologna,
Radu Cosarca, Roberto D'Agostino,
Andrea Falessi, Alberto Fernández Torres,
Miriam Filella i Ferre, Giulio Lenaz,
Daniel Martini Morales

VYDAVATEL

Enel spa, Viale Regina Margherita 137,
00198 Rome - Italy

KONTAKT NA REDAKCIU

E- editorial staff
Enel External Relations -
Internal Communication
Viale Regina Margherita 125,
00198 Roma - Italy
Alebo pošlite e-mail na:
e-magazine@enel.com

LOKÁLNA REDAKCIA

ŠÉFREDAKTOR

Zuzana Blahutová

PRESEDA REDAKČNEJ RADY

Michele Bologna

REDAKČNÁ RADA

Ivan Barok, Tíbor Račko, Róbert Holý,
Juraj Kopřiva, Veronika Čičová,
Erika Dupejová, Barbora Rumpfi,
Zuzana Anđrilová, Alena Mečiarová,
Veronika Kaiserová

KONTAKT NA REDAKCIU

Slovenské elektrárne, a. s.,
Mlynské nivy 47, 821 09 Bratislava 2,
tel.: 02/58 66 32 25, fax: 02/58 66 38 57
e-mail: zuzana.blahutova@enel.com,
www.seas.sk

UMELECKÉ SPRACOVANIE

A DIZAJN, TLAČ

Effectivity, s. r. o.

Vytlačené na Fedrigoni Oikos papieri

ISO 9001
ISO 14001
OHSAS 18001
BUREAU VERITAS
Certification

Hlavná téma

Porážajú konkurenciu	04
Novým biznisom sú úspory energie	08

Inovácie

Nabíjacie stanice pre elektromobily	10
Nový dizajn firemného webu	12

Energia & Život

Čisté hory 2014	21
Vstúpte do Domu umenia	24
Ocenenie Roma Spirit	25

Z minulosti pretrvávajú predsudky, že vykurovanie elektrinou je drahé. Dnes je však už situácia iná, ceny elektriny trvalo klesajú.

Miroslav Rendko
obchodný riaditeľ
SE Predaj

Porážajú konkurenciu

Hlavná téma
strana 04

HLAVNÁ TÉMA

PORÁŽAJÚ KONKURENCIU

*Najnižšie ceny pre elektrické vykurovanie na trhu
Zamestnancov elektrární navyše čaká zľava na kúpu čerpadla*

UŠETRIA STOVKY EUR

Lacnejšiu elektrinu teraz dostávajú nielen firmy a podnikatelia, ale aj domácnosti – ročne môžu ušetriť až niekoľko stoviek eur.

V porovnaní s tradičnými dodávateľmi má SE Predaj nižšie ceny aj o 19 až 24 % v závislosti od regiónu, v ktorom sa klient nachádza.

5

HLAVNÁ TÉMA

„**VYKURUJETE ELEKTRINOU?** Zabudnite na vysoké účty!“ Naša 100 % dcérska spoločnosť SE Predaj najnovšie operuje týmto sloganom a momentálne sa môže pochváliť najnižšími cenami na trhu. Týka sa to distribučných sadzieb D4, D5 a D6, pri ktorých má najvýhodnejšiu ponuku elektriny pre vykurovanie platnú od polovice augusta. Lacnejšiu elektrinu teraz dostávajú nielen firmy a podnikatelia, ale aj domácnosti – ročne môžu ušetriť až niekoľko stoviek eur. V porovnaní s tradičnými dodávateľmi má SE Predaj nižšie ceny aj o 19 až 24 % v závislosti od regiónu, v ktorom sa klient nachádza.

Búrame predsudky

„Rozhodli sme sa podporiť spotrebu elektriny ako primárneho zdroja energie v domácnosti či vo firme. Z minulosti pretrvávajú predsudky, že vykurovanie elektrinou je drahé. Dnes je však už situácia iná, ceny elektriny trvalo klesajú,“ uviedol obchodný riaditeľ spoločnosti SE Predaj **Miroslav Rendko**.

Navyše, treba pripomenúť, že elektrina je „naša“ - vyrábajú ju naše elektrárne a nie sme závislí od jej dovozu zvonka. Zákazníci tak elektrinu získavajú z prvej ruky, pričom majú istotu, že ich dodávateľom je silná a spoľahlivá energetická spoločnosť. „Elektrina je tiež bezpečnejší, spoľahlivejší a efektívnejší spôsob vykurovania. Preto sme znížili ceny elektriny vo vykurovacích sadzbách, t. j. D4, D5 a D6. Sú to tiež sadzby, pri ktorých je spotreba vyššia a teda je vyššia aj úspora nákladov v porovnaní so súčasným drahším dodávateľom. Preto veríme, že naše znížené ceny a úspora pár stoviek eur ročne budú motiváciou na zmenu dodávateľa u mnohých domácností či malých firiem,“ vysvetľuje ďalej Miroslav Rendko zámer znížiť ceny pre vykurovanie.

Obzeráme sa aj po menších odberateľoch

Očakáva zároveň, že výrazne znížená cena elektriny prinesie nových zákazníkov aj zo segmentu veľkých domácností a tiež, že záujem prejaví aj domácnosti zamestnancov Slovenských elektrární. „Boli by sme veľmi radi, ak by zamestnanci Slovenských elektrární boli zákazníkmi svojej „vlastnej“ firmy a nie konkurencie. Ponúkame najvýhodnejšie podmienky na trhu a zmena dodávateľa je veľmi jednoduchý administratívny proces, ktorý celý vybavíme za nich,“ hovorí obchodný riaditeľ SE Predaj.

Okrem nižších cien elektriny majú zamestnanci Slovenských elektrární k dispozícii ďalší benefit. Firma im v spolupráci s partnermi ponúka výhodnú akciu na kúpu tepelného čerpadla so zľavou 30 %. Zľava na čerpadlo trvá jeden rok, znížené ceny elektriny sú platné do konca roka.

Spoločnosť SE Predaj sa posledné dva roky obzerá čoraz viac aj po menších odberateľoch, čo sú malé a stredné firmy, podnikatelia či väčšie domácnosti. „Vidíme v nich veľký potenciál a sme radi, že stabilizujú bázu nášho portfólia. Čo do počtu, počet domácností už dobieha počet našich firemných zákazníkov, objemom spotreby však domácnosti tvoria iba maličkú časť našej celkovej dodávky,“ uviedol Rendko.

V časoch svojho vzniku v roku 2009 sa sústredila najskôr na veľkých priemyselných odberateľov a strategické podniky. V odberateľskom portfóliu dominujú väčšie firmy z rôznych priemyselných odvetví. Ide najmä o hutnícky, strojársky, chemický či ťažobný priemysel, ale aj o administratívny sektor.

Posilňujeme si pozíciu na trhu

Nezabúdajme na fakt, že SE Predaj hneď v prvom roku svojho pôsobenia získala pozíciu jednotky medzi alternatívnymi

NAJVÄČŠÍ DODÁVATEĽ SPOMEDZI NOVÝCH

Spoločnosť SE Predaj dodáva zákazníkom viac ako 3 TWh elektriny. V medziročnom porovnaní to predstavuje nárast až o 43,6 %. Elektrinu podnik

dodáva pre 4 231 odberných miest. Spoločnosť si drží pozíciu najväčšieho dodávateľa spomedzi nových

HLAVNÁ TÉMA

dodávateľmi. „Túto pozíciu odvtedy každoročne posilňujeme a kontinuálne rastieme. Stále sme v pozícii najväčšieho dodávateľa spomedzi nových dodávateľov. V súčasnosti dodávame našim zákazníkom viac ako 3 TWh elektriny,“ prezradila marketingová špecialistka spoločnosti SE Predaj Michaela Pažmová. V medziročnom porovnaní to predstavuje nárast až o 43,6 %. Elektrinu podnik dodáva pre 4 231 odberných miest. Naša 100 % dcérska spoločnosť SE Predaj sa tiež rozhodla pre upevnenie svojej pozície a rozvoj aj v regiónoch, kde mali doteraz slabšie zastúpenie. Rozširuje preto počty svojich obchodníkov po celom Slovensku. „Doteraz boli všetci naši obchodníci situovaní v Bratislave a obsluha zákazníkov vo vzdialenejších častiach krajiny bola komplikovanejšia. Prijali sme niekoľkých nových obchodníkov priamo v regiónoch, ktorí

budú k našim zákazníkom bližšie. Veríme, že to prispeje k lepším službám zákazníkom SE Predaj, zvýšenej starostlivosti a k flexibilnejšiemu riešeniu každodenných požiadaviek našich zákazníkov,“ vyjadril sa obchodný riaditeľ Miroslav Rendko.

Tím profesionálov

SE Predaj disponuje kvalifikovaným personálom dlhodobo pôsobiacim v energetike a dokáže tak svojim odberateľom ponúknuť profesionálne a komplexné služby. Samozrejmosťou je vlastný pridelený obchodník s individuálnym prístupom ku každému zákazníkovi a tiež bezplatné energetické poradenstvo, ktorého hlavným cieľom je optimalizovať spotrebu a náklady. V neposlednom rade majú zákazníci online prístup k dátam a množstvo ďalších bezplatných služieb a benefitov.

SE Predaj je na trhu už piaty rok a dokazuje, že nevznikol len s krátkodobým cieľom. Aj vďaka tomu, že za ním stoja také spoločnosti ako Slovenské elektrárne a skupina Enel, dokáže garantovať stabilitu dodávok a výhodné a fixné ceny pre veľkých i menších odberateľov.

Ponuka plynu zarezonovala

Od minulého roka pritom SE Predaj úspešne rozbehol aj dodávky zemného plynu svojim zákazníkom. Vďaka tomu zabezpečuje združenú dodávku energií, čo je v poslednej dobe obľúbeným trendom nielen na energetickom trhu. „Sme veľmi spokojní s rozvojom nášho biznisu s plynom. Naše prvé očakávania boli skôr skromné, veľký záujem zákazníkov nás príjemne prekvapil,“ povedal obchodný riaditeľ Miroslav Rendko. Tvrdí, že väčšina odberateľov plynu sú

Minulý rok sme rozšírili naše aktivity aj o poskytovanie služieb energetickej efektívnosti.

zákazníkmi aj v elektrine, ale nie je to pravidlo. „Sme radi, že naša ponuka dokázala na trhu zarezonovať a že naši zákazníci rozširujú spoluprácu s nami,“ uviedol. Povedzme si aj fakty: v pilotnom roku podnik dodal 1 206 MWh zemného plynu do 14 odberných miest. Do konca minulého roka uzavrela spoločnosť kontrakty na dodávky plynu pre nasledujúci rok v celkovom objeme 194 GWh.

Služby energetickej efektívnosti

Okrem dodávok elektriny a plynu prišiel SE Predaj aj s ponukou nových energetických služieb zákazníkom. „Minulý rok sme rozšírili naše aktivity aj o poskytovanie služieb energetickej efektívnosti. Sú to projekty, ktorých cieľom je zefektívniť spotrebu energií zákazníkov,“ hovorí marketingová špecialistka **Michaela Pažmová**. V praxi ide napríklad o inštaláciu moderného úsporného verejného osvetlenia v mestách a obciach, priemyselné osvetlenie výrobných hál, skladov a podobne. „V spolupráci s partnermi dávame dokopy nové projekty, ktoré prinesú našim zákazníkom pridanú hodnotu, ktorú im elektrina nevie poskytnúť. Prináša nám to nové príležitosti na rozvoj podnikania, potenciál pre ďalšiu rast a posilnenie našej trhovej pozície,“ dodáva Michaela Pažmová.

Nie je tajomstvom ani to, že spoločnosť chce začať aj s distribúciou tepla. Mimo-

riadne valné zhromaždenie Slovenských elektrární už schválilo zmenu zakladateľskej listiny SE Predaj, ktorou bol rozšírený predmet podnikania.

Dobré hospodárske výsledky

Pripomeňme ešte, že podnik, ktorý ku koncu vlaňajška zamestnával 24 ľudí, dosiahol za minulý rok úctyhodné hospodárske výsledky. Celkové tržby presiahli 234 miliónov eur. Podnik vykázal čistý zisk (po zdanení) 1,74 milióna eur, pričom rok predtým to bol necelý milión eur.

A novinky v SE Predaj tu ani zďaleka nekončia. Firma získala nového výkonného riaditeľa **Martina Kumpana**. Ten sa netají, že príchod na tento post bol pre neho veľkou výzvou. „Rýchlo som si tu však zvykol, práca je náročná, avšak zaujímavá. Teším sa, že SE Predaj má taký výborný tím a že sa nám na trhu aj tento rok darí. Verím, že som do SE Predaj doniesol „nový vietor“ a že sa firma pod mojim vedením posunie opäť o kúsok ďalej.“

V posledných rokoch – aj ako odpoveď napríklad na plynovú krízu z roku 2009 – Brusel čoraz viac tlačí členské krajiny do zodpovedného a udržateľného nakladania s energiami. Podľa Medzinárodnej

energetickej agentúry (IEA) bude v najbližších dvadsiatich rokoch najperspektívnejším investičným prostredím v energetike zvyšovanie efektívnosti.

ROZHOVOR

POMÁHAME FIRMÁM ŠETRIŤ

Znižovanie spotreby energií je udržateľná cesta smerom k zvyšovaniu efektívnosti a konkurencieschopnosti slovenského priemyslu. Pre Slovenské elektrárne je to priestor na ďalší rast.

SILNÝ KONKURENČNÝ TLAK núti niekdajších špecializovaných výrobcov obzerať sa po novom biznise. Slovenské elektrárne preto rozširujú svoje portfólio o komplexné energetické služby. Pomáhame firmám zvyšovať efektívnosť a konkurencieschopnosť a ponúkame im dlhodobé a stabilné dodávky elektriny. O novom biznise Slovenských elektrární sme sa zhovárali s projektovým manažérom pre energetické služby **Marekom Žemberym**.

Slovenské elektrárne ponúkajú na trhu Energetické služby. Čo viedlo tradičného výrobcu elektriny k rozhodnutiu ponúkať aj služby?

Za posledné roky sme svedkami prepadu cien elektrickej energie. V roku 2009 stála MWh elektriny na burze 65 EUR, dnes je to menej ako 35 EUR. Prepad cien nás tlačí do znižovania nákladov, čo sa odzrkadľuje v neustálej optimalizácii vo všetkých oblastiach nášho podnikania.

Tlak na znižovanie nákladov nás na druhej strane núti hľadať aktivity, pomocou ktorých dokážeme tvoriť zisk aj inde ako v predaji s komoditou.

Áno. Snaha znižovať náklady a optimalizovať činnosti a zdroje je jeden spôsob. Chceme však zostať konkurencieschopní aj v budúcnosti a na to potrebujeme okrem znižovania nákladov aj udržateľný rast. Znižovanie nákladov a optimalizácia skôr či neskôr narazia na svoje hranice. My musíme hľadať spôsob ako udržateľne vytvoriť nový biznis a podnikat' v ňom. Odpoveďou sú energetické služby s vysokou pridanou hodnotou, ktoré práve rozvíjame.

Energetická efektívnosť je momentálne v móde.

Efektívne využívanie energií v priemysle, doprave a v súkromnej spotrebe je dlhodobé

ABY SPOLOČNOSŤ OSTALA KONKURENCIESCHOPNÁ AJ DO BUDÚCNOSTI

Znižovanie nákladov a optimalizácia skôr či neskôr narazia na svoje hranice.

My musíme hľadať spôsob ako udržateľne vytvoriť nový biznis a podnikat' v ňom.

top témou na úrovni Európskej únie. V posledných rokoch – aj ako odpoveď napríklad na plynovú krízu z roku 2009 – Brusel čoraz viac tlačí členské krajiny do zodpovedného a udržateľného nakladania s energiami. Rovnaký názor majú aj ďalšie medzinárodné energetické think tanky a inštitúcie. Podľa Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA) bude v najbližších dvadsiatich rokoch najperspektívnejším investičným prostredím v energetike zvyšovanie efektívnosti.

Čo všetko patrí do nového portfólia Slovenských elektrární pod hlavičkou „Energetické služby“?

Energetické služby pre nás začínajú komplexným poradenstvom pre existujúcich ale aj nových odberateľov s cieľom znižovať spotrebu energií a zvyšovať energetickú efektívnosť. Je to veľmi široká oblasť od znižovania energetickej náročnosti budov, cez inteligentné siete, decentralizované energetické riešenia, sklado-

vania energií, zefektívňovanie priemyselných technológií, využívanie odpadového tepla až po obnovu osvetlenia.

Efektívna spotreba energií je udržateľná cesta k znižovaniu nákladov a zvyšovaniu konkurencieschopnosti slovenského priemyslu.

Energetika je jedno z najviac regulovaných priemyselných odvetví. Napriek veľmi nízkej cene elektriny na trhu platia spotrebiteľia vo výslednej cene drahé regulované zložky. Systémové poplatky a iné zložky sú takmer trojnásobné oproti cene, za ktorú Slovenské elektrárne predávajú elektrinu (regulovaná zložka ceny je na Slovenku druhá najvyššia v celej EÚ). Keď sa spotrebiteľia vyberú cestou energetickej efektívnosti, ušetria náklady na spotrebu energií v celkom rozsahu – teda ušetria na komoditu ale zároveň aj na všetkých regulovaných poplatkoch.

Preto sme sa rozhodli ísť cestou poskytovania komplexnej energetickej služby, kde okrem komodity predávame klientom aj technológie a riešenia zvyšujúce ich efektívnosť. Na základe komplexnej služby tak vzniká dlhodobý a vzájomne výhodný vzťah medzi nami a odberateľmi. Na jednej strane im pomôžeme ušetriť, na druhej strane máme istotu dlhoročných dodávok elektriny.

Prečo majú slovenskí odberatelia záujem o tieto služby?

Náklady na energie sú s materiálom a nákladmi na mzdy v top trojke nákladových položiek slovenských firiem. Všetky náklady tvoria finálnu cenu výrobku, prípadne služby a tým priamo ovplyvňujú konkurencieschopnosť daného podniku. Výsledná cena komodity je ovplyvňovaná trhom a do väčšej miery regulovanými zložkami ceny. Náš vplyv je tu minimálny. Aktívnu spoluprácu s klientom vieme

vo väčšej miere ovplyvniť samotnú spotrebu energií, čo v konečnom dôsledku vedie k zefektívneniu firmy.

Napríklad?

Vezmime si stredne veľký priemyselný podnik, ktorý zaplatí ročne za spotrebovanú elektrinu a plyn milión EUR. Na našom oddelení vymyslíme a na kľúč pripravíme riešenie napríklad za tristo tisíc EUR, ktoré dokáže firme cez nižšiu spotrebu energií nových technológií a lacnejšej prevádzky a údržby ušetriť ročne sto tisíc EUR. Hrubá návratnosť takejto investície vychádza na tri roky. Napriek relatívne rýchlej návratnosti mnoho firiem nemá k dispozícii investičné zdroje a takúto investíciu nemá ako realizovať. Naš návrh a riešenie však počíta s využitím zdrojov usporovaných v prevádzke. Záujmom dokonca vieme nami navrhnuté riešenia financovať. Pripravíme a dodáme komplexné riešenie a klient nám ho spláca z dosiahnutých úspor na platbách za energie či úsporách z prevádzky a údržby. Klient okrem toho získa od nás na celú dobu splácania výhodný kontrakt na dodávku elektriny či plynu.

Neprichádzame úspornými opatreniami u klientov o časť nášho zisku z predaja elektriny?

Áno aj nie. V prvom rade podporujeme riešenia, ktoré zvyšujú spotrebu elektriny. Napríklad všade, kde je to technicky a ekonomicky možné, nasadzujeme tepelné čerpadlá. Musíme si uvedomiť, že zisk z projektov Energetickej efektívnosti nie je len na dodávke komodity ale aj na samotnom projekte či financovaní. Dôležité je tiež, že prostredníctvom Energetických služieb vytvárame so zákazníkmi viacročné zmluvné vzťahy. Poistujeme si tak predaj elektriny z vlastných zdrojov do budúcnosti. Celý energetický trh už ide týmto smerom a sme radi, že Slovenské elektrárne nepatria v tejto oblasti k nasledovateľom, ale udávame smer.

Trh „energetických konzultantov“ je presýtený podobne ako trh obchodníkov s elektrinou. Čo je pridaná hodnota SE?

Aby boli naše služby skutočne efektívne a mali požadovaný prínos, potrebujeme otvorený dialóg s klientom. On vie, kde ho tlačí energetika a my spolu s našimi renomovanými part-

Systém manažmentu energií v mnohých prevádzkach chýba, no energie pritom tvoria veľkú časť nákladov. Neviete znižovať spotrebu energií a zefektívňovať výrobu pokiaľ nevíete, koľko akej energie ste kedy spotrebovali.

nermi vieme, ako pripraviť na vyšpecifikované zadania tie správne riešenia.

Kľúčová je dôsledná analýza problému, návrh optimálneho riešenia v spolupráci so zákazníkom, realizácia na kľúč, výhodné financovanie a spoľahlivá dodávka komodity. Ako jediný hráč na trhu a najväčší výrobca elektriny ponúkame všetkým odberateľom všetko pod jednou strechou.

Kde má slovenský priemysel najväčšie rezervy v efektívnom využívaní energií?

Musím zdôrazniť, že rezervy vo využívaní energií sú úplne vo všetkých sférach nie len v priemysle. Každému klientovi sa venujeme osobitne a všetky riešenia pripravujeme na mieru podľa konkrétnych požiadaviek. V minulosti bolo synonymom energetickej efektívnosti zateplovanie – vymenené okná a polystyrén. Vo využívaní tepla na kúrenie, teplú úžitkovú vodu či technologické teplo sú stále veľké rezervy. No dnes sa trh rozrastá aj v oblasti riadenia, monitorovania a vyhodnocovania spotreby energií v reálnom čase. Zozbierané údaje sa vyhodnocujú a zisťuje sa, či sú dané procesy a spotrebiče optimálne a v ktorých oblastiach je priestor na zlepšovanie.

Na ktoré oblasti spotreby manažmentu energií by sa mali podnikatelia zamerať najprv?

Je až zarážajúce, ako málo vedľa mnohé priemyselné firmy o svojich spotrebách, ako málo dát zbierajú zo svojich zariadení a ako nedostatočne tieto údaje vyhodnocujú. Systém manažmentu energií v mnohých prevádzkach chýba, no energie pritom tvoria veľkú časť nákladov. Neviete znižovať spotrebu energií a zefektívňovať výrobu pokiaľ nevíete, koľko akej energie ste kedy spotrebovali. Snažiť sa

zefektívňovať spotrebu energií len na základe prichádzajúcich faktúr je prinajlepšom nedostatočné.

Minimálne veľkí spotrebitelia sa predsa môžu opierať o výsledky energetických auditov, venujú im slovenské firmy dostatočnú pozornosť?

Každý kto to myslí vážne s udržateľnými úsporami potrebuje dôkladný energetický audit. Toto však, žiaľ, nie je vždy ten prípad. Ani u firiem, ktoré majú mať audit zo zákona. Audit je často spravený formálne, aby spoločnosť splnila požiadavku zákona, čo je na škodu hlavne majiteľov firiem, ktorí sa takto oberajú o možnosť zistiť, kde má ich spoločnosť reálne rezervy vo využívaní energií.

Firmy sa často spoliehajú na pokračujúci pokles cien energií.

Už zo strednodobého pohľadu je toto chybná domnienka. Je síce pravda, že cena elektriny či plynu ostatné roky klesala. No koncovú cenu stále zvyšujú regulované poplatky. V energetike tiež treba zohľadňovať medzinárodný kontext a vzájomné prepojenia. Napätá situácia na Ukrajine môže znamenať ohrozenie dodávok plynu do Európy, ceny ropy výrazne ovplyvňuje dianie na Blízkom východe. Na opätovný nárast cien budú tlačiť aj nové environmentálne limity a aj z toho vyplývajúce odstavovanie existujúcich a zastaraných zdrojov. Dlhodobu a udržateľne ušetria iba tie firmy, ktoré sa nebudú spoliehať na pokles cien, ale samy budú znižovať celkovú spotrebu energií.

Kristian Slovák

V Taliansku je nainštalovaných okolo 1 400 a v Španielsku približne 850 verejných nabíjaciach staníc pre elektromobily, na Slovensku zatiaľ asi 50.

INOVÁCIE

ZÁUJEM O ALTERNATÍVNY POHON

Slovenské elektrárne plánujú rozšíriť flotilu elektrických automobilov až na dvojnásobok.

Slovenské elektrárne posilňujú svoje aktivity v oblasti elektromobility. K aktuálne šiestim elektromobilom pribudne v nasledujúcich mesiacoch ďalších minimálne 9 ks s výhladom do budúceho roka rozšíriť flotilu až na dvojnásobok, na počet 30 ks. Sieť nabíjaciach staníc na svojich závodoch Slovenské elektrárne otvorili aj verejnosti.

Slovenské elektrárne (SE) patria k priekopníkom oblasti elektromobility na Slovensku. Sú zakladajúcim členom Slovenskej asociácie pre elektromobilitu (SEVA), ktorá podporuje rozvoj dopravy a dopravnej infraštruktúry pre elektrické vozidlá. „Asociácia združuje najaktívnejšie firmy na Slovensku v oblasti elektromobility. Spoločne prezentujeme odbornej aj laickej verejnosti témy z tejto rýchlo sa rozvíjajúcej a inovatívnej oblasti,“ hovorí **Radovan Keklák**, projektový manažér pre predaj zo Slovenských elektrární.

Kvalitné know-how

Záujem SE o alternatívne pohony áut siaha do roku 2012 a opiera sa o bohaté skúsenosti materskej firmy Enel v oblasti elektromobility. „Len v Taliansku máme viac ako tisíc verejných staníc na nabíjanie elektromobilov, máme teda kvalitné know-how. Elektromobilita patrí medzi hlavné obchodné aktivity firmy, okrem iného má veľký potenciál

VÝHODY ELEKTROMOBILITY

Veľkou výhodou elektromobility sú nízke prevádzkové náklady. V porovnaní so spalovacím motorom, kde sú náklady 10 – 15 eur / 100 kilometrov, pri elektrických autách je to okolo 2 eurá / 100 km. Pri spalovacom motore sú aj vyššie náklady na údržbu a servis než pri elektrickom motore. Elektromobil tak dokáže na prevádzke a údržbe ušetriť ďalších 20 – 25 %.

zvýšiť objem predanej elektriny,“ vysvetľuje R. Keklák.

Prvé elektrické vozidlá vo vozovom parku SE boli dodávky Piaggio Porter pre závody jadrových elektrární v Bohuniciach, Mochovciach a v tepelnej elektrárni Vojany. Portfólio firma onedlho rozšírila o vozidlá Smart a Opel Ampera na Riaditeľstve a Citroën C Zero a vozidlo Melex pre Vodné elektrárne Trenčín. Čoskoro pribudnú ďalšie autá - dve vozidlá Citroën Berlingo pre atómové elektrárne Mochovce a Bohunice a päť úžitkových vozidiel Nissan pre ostatné závody Slovenských elektrární. „Máme záujem o čo najväčšie portfólio vozidiel, budeme ich testovať a porovnávať,“ vysvetľuje R. Keklák

Absencia infraštruktúry

Zatiaľ najväčšou prekážkou rozvoja elektromobility je absencia verejnej nabíjacej infraštruktúry. Zamestnanci SE a šoféri elektromobilov však obavy o nabíjanie nemusia mať. „V súčasnosti máme celkovo šesť nabíjaciach staníc na všetkých závodoch SE na západnom Slovensku. Na Riaditeľstve je okrem vonkajšej stojanovej stanice aj nástenná nabíjacia stanica (wall-box) v garáži,“ hovorí R. Keklák. Na týchto staniaciach si svoj elektromobil môžu už nabiť aj zúčejmcovia z verejnosti. Nabíjanie funguje cez RFID karty, k dispozícii je vždy viacero kusov na recepciách jednotlivých lokalít. „Nabíjacie stanice boli na začiatku určené

ZRÝCHLENÉ NABÍJANIE

Nabíjacie stanice v lokalitách Slovenských elektrární sú nastavené na zrýchlené nabíjanie s plným nabitím automobilu do dvoch hodín.

11

INOVÁCIE

Po polroku používania sme sa rozhodli, že staničky sprístupníme zadarmo aj pre širokú verejnosť.

Z BRATISLAVY DO KOŠÍC BEZ NABÍJANIA.

Najväčším priekopníkom v oblasti elektromobilov je v súčasnosti automobilka Tesla. So svojím vozidlom Tesla model S, ktorý dokáže na jedno nabitie prejsť až do 500 km, je automobilka výrazne pred svojimi konkurentmi.

iba pre interného zákazníka, pretože to bol pilotný projekt a overovali sme funkcionality systému. Po polroku používania sme sa rozhodli, že staničky sprístupníme zadarmo aj pre širokú verejnosť," vysvetľuje R. Keklák. Treba si však vopred overiť kompatibilitu modelu auta s typom nabíjacej stanice od SE. Štandardy v tejto oblasti zatiaľ nie sú zjednotené. Naše nabíjacie stanice sú vybavené každá dvomi zásuvkami typ 2 mód 3, inak nazývaný aj „MENNEKES“, každá s príkonom 22kW. To znamená, že na každej stanici sa dokážu nabiť dve autá súčasne.

Zrýchlené nabíjanie

Nabíjacie stanice v lokalitách Slovenských elektrární sú nastavené na zrýchlené nabíjanie s plným nabitím automobilu do dvoch hodín. „Z našich interných analýz vyplynula priemerná dĺžka pracovného stretnutia na inom závode viac ako dve hodiny. Užívatelia elektromobilov tak nemusia mať obavy, že by sa na ňom nevedeli pre nedostatočne nabitú batériu vrátiť,“ dodáva R. Keklák.

-r-

S analýzou, programovaním, kreslením grafiky, nasadzovaním na server, migráciou obsahu a s tým súvisiacou operatívnou „výroba“ stránok seas.sk

a energiaprekrajinu.sk zaberie vyše 2 500 človekohodín. Z toho firemný web asi 65 a CSR stránky asi 35 %.

INOVÁCIE

NOVÝ WEB SLOVENSKÝCH ELEKTRÁRNÍ

V auguste Slovenské elektrárne spustili svoje nové korporátne internetové stránky. Oproti pôvodným majú kompaktnější vzhľad, sú prísne usporiadané do mriežky, ich základným stavebným prvkom je štvorec. Majú prehľadný tzv. plochý (flat) dizajn a sú úplne responzívne, teda zobrazujúce sa vždy inak – podľa veľkosti obrazovky vášho PC, notebooku, tabletu, phabletu či telefónu. Sú jednoduchšie z pohľadu užívateľského i administrátorského rozhrania.

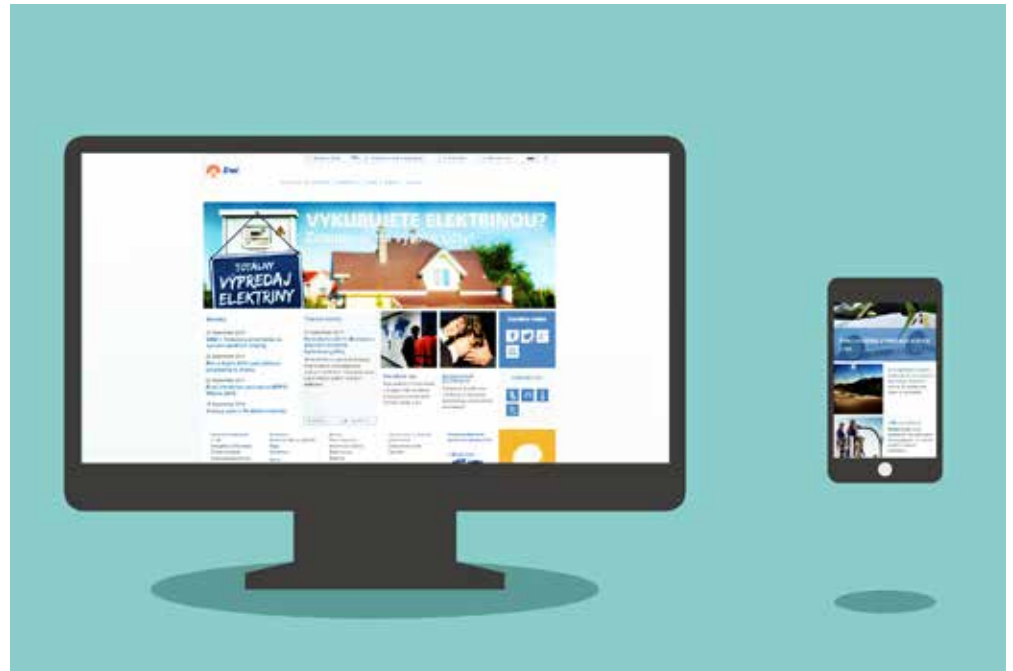
Jedna spoločnosť, jeden dizajn

Keď skupina Enel začiatkom roka 2013 oznamovala plán zjednotiť korporátne identity naprieč všetkými 32 krajinami, v ktorých pôsobí, vedeli sme, že nás čaká veľa práce. Zmena loga, typov písam používaných v tlačovej a digitálnej komunikácii, vizitiek, ID kariet, hlavičkových papierov, Power Point prezentácií, spôsob zalamovania plagátov v interných i externých kampaniach, nová grafika v inštitucionálnych (výročná správa) či komerčných publikáciách (produktové materiály SE Predaj a Enel Energia), alebo zjednotenie imidžu profilov, pod ktorými jednotlivé časti koncernu komunikujú na sociálnych sieťach Facebook, Twitter, Google+, YouTube, Flickr a iných – s tým všetkým sme automaticky počítali.

V prípade redizajnu firemných časopisov a internetových stránok išlo o zmenu najzložitejšiu – prišla totiž v čase, kedy Slovenské elektrárne museli vyhlásiť obstarávanie nových dodávateľov na obe služby. Manažovanie projektu bez dizajn manuálu pre časopisy alebo web stránky bolo zložité, no na druhej strane nám dalo možnosť identifikovať už počas tvoriaceho procesu rezervy v beta verzii manuálov pre web a responzívny dizajn, teda pre správanie sa web stránok na zariadeniach s rôznou veľkosťou obrazovky.

Prvý v skupine Enel

Finálna verzia manuálov – bezmála tristostranový dokument – prišla v júli 2014 a už

v auguste Slovenské elektrárne, ako prvá krajina skupiny Enel, spustili webstránky v novom dizajne, u nového dodávateľa. Vďaka úzkej spolupráci s útvárom ICT, ktorý s Externými vzťahmi pracoval na analýze i na technickej špecifikácii pre weby seas.sk a energiaprekrajinu.sk, sa zároveň podarilo znížiť náklady – prechodom z programovacieho jazyka .NET na PHP.

Tieto výhody sa naplno prejavajú aj so spustením redizajnového CSR portálu energiaprekrajinu.sk v októbri.

Nové moduly

Na novom webe sa záujemcovia o návštevu jednotlivých závodov Slovenských elektrární prihlasujú na návštevy podobne, ako keď si zaklikávajú rezerváciu sedadiel do kina. Stránky ponúkajú fliesharing službu (autonómu, heslom chránenú výmenu súborov) medzi internými a externými užívateľmi. Majú zjednodušený administrátorský drag'n'drop systém pre správu štruktúry stránok, článkov, knižnice zverejnených doku-

mentov a publikácií, či multimediálnych galérií a (nie len) reklamných bannerov. Veľa práce ešte treba urobiť na naplnení on-line slovníka alebo modulu často kladených otázok a odpovedí (FAQ). Vyhľadávanie na stránkach funguje aj pre všetky v nej vložené dokumenty.

Flat design

Plochý dizajn je grafika založená na jednoduchosti. Odmieťa akékoľvek ozdobné prvky, akými sú prechody, reliéfy, tieň či objemy. Zameriava sa na farby, typografie a jednoduché užívateľské rozhranie. Flat je dnes v kurze a posielajú do dôchodku design 80. rokov, kedy sa v programoch prispôbovali ikony alebo tlačidlá tak, aby čo najvernejšie reprezentovali veci z reálneho života (smetný kôš, záložky, tento počítač a iné). Dnes nás už technika sprevádza každodenným životom a nepotrebujeme vizuálnu interpretáciu navigačných prvkov v takých detailoch. Otvoril sa priestor pre jednoznačný, čistý, plochý dizajn.

Juraj Kopřiva

NAJKRAJŠIA SÁLA V OKOLÍ

Vďaka grantu z Nadácie Enel Cuore je rekonštruovaná kultúrna sála v Kaniaňke

NADÁCIA ENEL CUORE SCHVÁLILA na konci roka 2012 projekt zamestnankyne Elektrárni Nováky zameraný na podporu dobrovoľníckej práce. Úspešných bolo len 6 projektov z celkovo podaných 224 v krajinách Enelu. Ako jediná za Slovensko dostala zelenú rekonštrukcia multifunkčnej sály, ktorá nebola v Dome kultúry Kaniaňka (okres Prievidza) nikdy dokončená.

Na dokončenie chýbali prostriedky

Rozvoj obce súvisel s dobývaním uhlia pre potreby energetiky. Presťahovali sa sem obyvatelia obce Koš, ktorá sa nachádzala v ťažobnom pásme Hornonitrianskych baní. Na základe rozhodnutia vtedajšej vlády musela ustúpiť hospodárskym záujmom štátu a došlo k jej postupnej likvidácii. Za nové územie obyvateľov bola vybratá podhorská lokalita Kaniaňky. Od roku 1987 sa z Koša do Kaniaňky vysťahovalo približne

3 000 ľudí. Tým sa Kaniaňka stala najväčšou obcou okresu Prievidza, s aktuálnym počtom 4 230 obyvateľov.

Pre nových občanov bolo treba vytvoriť vyhovujúce podmienky na spoločenský život, rozvoj kultúry a uchovávanie ľudových tradícií. Preto sa v roku 1995 začalo s výstavbou nového kultúrneho domu. V rámci projektu sa počítalo aj s kinosálou, na ktorej dokončenie však chýbali prostriedky. Digitalizácia audiovizuálnych zariadení a technologický boom v tejto oblasti dali červenú dovtedy populárnym kinám. Kinosála stratila svoj pôvodný význam. Obec hľadala financie, avšak otázniky viseli nad účelom ďalšieho využitia týchto chátrajúcich priestorov.

Až 50 tisíc eur pre sálu v Kaniaňke

Nadácia Enel Cuore vyhlásila na jeseň 2012 grantové kolo určené pre zamestnancov

spoločnosti Enel pod názvom „Vaša predstava o solidarite môže mieriť vysoko“. V závere roka schválila projekt našej bývalej kolegyne Ivany Rybanskej z Elektrárni Nováky a prispela na rekonštrukciu domu kultúry až 50 tisíc eur. Obec Kaniaňka sa zaviazala finančnou spoluúčasťou vo výške ďalších 116 tisíc eur. Práce sa začali v novembri 2013 a boli ukončené v lete tohto roku.

„Pod pódium sme predĺžili plochu pre účinkujúcich a celé javisko. Z každej dvojice stupňov na sedenie boli vytvorené rozšírené terasy pre publikum. Rozpracovaná elektroinštalácia už nespĺňala nové technické normy, a preto bolo nevyhnutné nanovo zhotoviť celú kabeláž,“ vysvetľuje postup prác riaditeľ Domu kultúry Kaniaňka **Peter Bielický**.

Rovnako chýbalo množstvo súčastí vzduchotechniky určenej na vykurovanie sály. Z dôvodu zmeny účelu sály bolo treba preprojektovať spôsob vykurovania. Pod kaskádami na sedenie pre divákov je pretlaková komora, z ktorej bude tlačný teplý vzduch do spoločenskej miestnosti. V sále je nová dlažba, drevený obklad, osvetlenie s podhladmi či bezpečnostné dvere. Celok je architektonicky a farebne veľmi vkusne zladený. Premietacia kabína bola prebudovaná na bufet. Na záver sa upravili vonkajšie vstupy, časti schodiska a postavil bezbariérový vstup pre imobilné osoby.

„Vzhľadom k závažným defektom musíme ešte celú strechu zatepliť a zaizolovať. Ďalšie náklady si vyžiada oživenie vzduchotechniky, inventár, zvuková aparatúra, zariadenie bufetu, či nákup stolov a stoličiek. Investície, ktoré by mali viesť k dokonalosti celého kultúrneho domu, sú plánované na ďalšie tri až štyri roky. Obec dala vypracovať stavebný projekt na opravu fasády a zateplenia a požiadala o podporu prostredníctvom Environmentálneho fondu,“ prezrádza ďalšie zámery starosta obce Ivor Husár. Sála bola oficiálne otvorená 12. septembra.

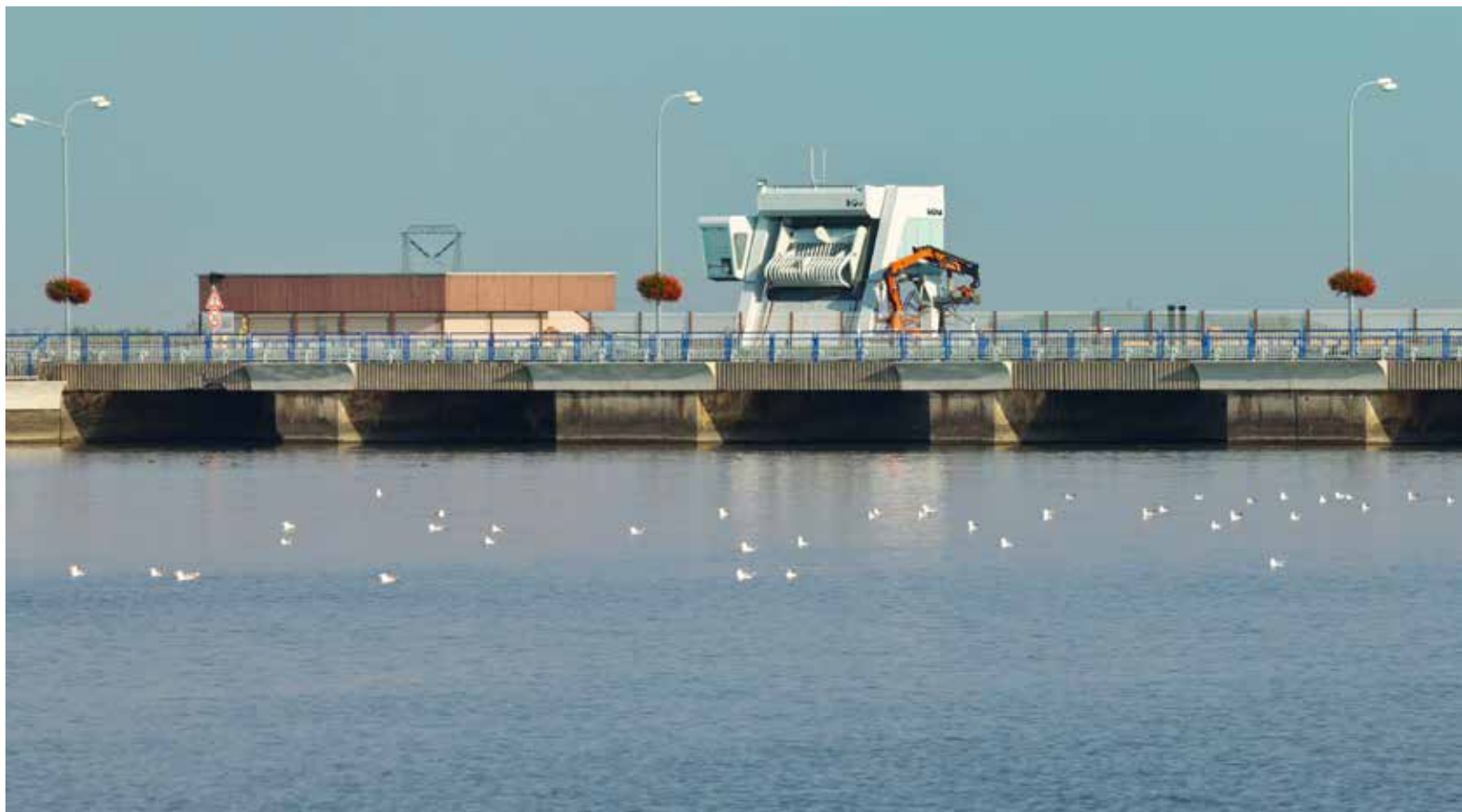
Barbora Rumpfi

Vodná elektrárň Gabčíkovo je vybudovaná na hraničnej rieke Dunaj a svojou výrobou elektriny je najväčšou vodnou elektrárnou na Slovensku. Pri VE sú aj plavebné

komory medzinárodnej plavebnej cesty Rýn-Mohan-Dunaj, pretože prírodný kanál k elektrárni tvorí aj časť tejto medzinárodnej plavebnej cesty.

VODA

GABČÍKOVO PREVÁDZKUJEME NA NAJVYŠŠEJ PROFESIONÁLNEJ ÚROVNI

Tím odborníkov neustále dohliada na bezpečný a bezporuchový chod elektrárne

Proces vylepšovania technologickej časti výrobných a rozvodných zariadení pokračuje kontinuálne od uvedenia Vodnej elektrárne Gabčíkovo do prevádzky. Starajú sa o to profesionáli z Vodných elektrární Trenčín a z Hydrocentra Gabčíkovo.

Systematická práca

Postupné čerpanie životnosti, ako aj sťažovanie dostupnosti náhradných dielov, boli dôvodmi k prijatiu koncepcie kontinuálnej obnovy zariadení VE Gabčíkovo, ktorú možno vykonať bez veľkých odstávok najmä na elektrotechnologickej časti. Tento proces zvyšovania spoľahlivosti zasiahol každú technologic-

kú skupinu elektrárne, pričom skutočnosť, že ide o systematický prístup, možno prezentovať na hlavných systémoch elektrárne Gabčíkovo:

Generátory s príslušenstvom

Bezenergetická prevádzka (pre potreby plavebnej prevádzky je voda prepúšťaná cez turbogenerátory bez výroby elektriny) kladie vyššie nároky na tuhosť vodiacich ložísk turbogenerátorov (TG). Preto sa realizovalo zosilnenie vodiacich ložísk generátorov aj turbín na všetkých turbogenerátoroch VE Gabčíkovo.

Na zvýšenie prevádzkovej spoľahlivosti sústrojenstiev bol pre všetky TG elektrárne a neskôr i na Vodnej elektrárni Čunovo inštalovaný bezpečnostný vibrodiagnostický systém.

Kontinuálne sleduje vibrácie turbogenerátorov, porovnáva hodnoty chvenia s hraničnými hodnotami pre každý režim prevádzky a v prípade zvyšovania vibrácií nad hraničné hodnoty signalizuje a v ďalšej etape i automaticky odstaví TG z prevádzky.

Vývoj v oblasti ochrán, ako aj situácia v zabezpečovaní náhradných dielov spôsobili, že v rokoch 1999 a 2000 boli inovované ochrany GTX na TG8 až TG5 náhradou za systém elektronických programovateľných ochrán REG 216. Následne po vyčerpaní životnosti ochrán a náhradných dielov GTX na TG1 až TG4 boli tieto nahradené ochranami Siemens v rokoch 2010 a 2011.

V roku 2010 boli rekonštruované riadiace časti

sa tým i pozdĺžne spínanie oboch zberníc W1 a W2 vypínačom podľa KSP.

- V roku 2009 bol zrekonštruovaný hlavný systém chránenia rozvodne – vymenili sa prípojnicové ochrany a v spolupráci so SEPS a.s. boli inovované prenosové zariadenia na vypínanie protistrán R400kV.

Zlepšenie zabezpečenia vlastnej spotreby
Dôvodom, pre ktorý bola systému Vlastnej spotreby (VS) od nábehu prevádzky venovaná zvýšená pozornosť, je prítomnosť plavebnej prevádzky, ako aj systémové služby pre jadrové elektrárne pri štarte do tmy. Viedlo to k nasledovným vylepšeniam:

- Od roku 1995 bola zabezpečená vlastná spotreba sústrojenstiev v režime štartu do tmy doplnením dieselagregátu, s výkonom dostatočným pre spustenie TG1 a TG2 automatikou z dozorne vodnej elektrárne.
- Od roku 1998 funguje ostrovná prevádzka na zabezpečenie prietoku pre plavbu pri dlhodobom rozpade elektrizačnej sústavy SR, v súčinnosti s Dispečingom v Žiline, Trenčíne a dotknutých DREP.
- V rokoch 2010 a 2011 bol režim štartu do tmy rozšírený aj na TG3 a TG4, pričom bolo využitie dieselagregátu rozšírené v beznapätovej pauze aj na napájanie obvodov presiaknutých vôd všetkých turbogenerátorov a pohonov čerpaceho agregátu regulátorov TG1 až TG4. Súčasne bol zvýšený stupeň automatizácie celého procesu zabezpečenia vlastnej spotreby.

Automatizované systémy riadenia

Neoddeliteľnou súčasťou výroby elektrickej energie sú automatizované systémy riadenia technologického procesu a dispečerského riadenia. Zlepšovanie spoľahlivosti a prevádzkových vlastností riadiaceho systému možno rozdeliť do troch etáp:

- V prvej etape v rokoch 1989 až 1991 došlo na pôvodných systémoch ADT 4700 a Mikrovel k podstatnému zvýšeniu prevádzkovej spoľahlivosti a odolnosti zariadení voči poruchám.
- Druhou etapou po spustení prevádzky od roku 1992 bolo zlepšenie funkčnosti a užívateľskej prístupnosti doplnením nadstavby riadiaceho systému pozostávajúcej zo siete QNX, na ktorú boli pripojené nasledovné

stanice na báze PC s funkciami skupinového riadenia, diagnostiky pre údržbu a rozvíjanie softvéru.

- Treťou etapou bola rekonštrukcia riadiaceho systému na báze procesných staníc ABB od roku 1999 do roku 2004. Významnými medzníkmi boli rekonštrukcia stolov manipulantov a rekonštrukcia mozaikového rozvádzača DE1 v riadiacej miestnosti Gabčíkovo v roku 2010. Zvýšila sa tým spoľahlivosť a užívateľský štandard obsluhy.

Príprava vylepšení pri realizácii generálnych opráv

Vylepšovanie technologickej časti výrobných a rozvodných zariadení Vodnej elektrárne Gabčíkovo sa nezastavilo ani po zmene majetkových pomerov v roku 2006. Zásadné vylepšenia, najmä strojnotechnologickej časti, sú spojené s dlhodobými odstavkami (počas generálnych opráv). To bolo dôvodom, pre ktorý v roku 2009 vznikla pracovná skupina na prípravu generálnych opráv (GO), zložená zo zástupcov správcu majetku VV a prevádzkovateľa Slovenských elektrární.

Pracovná skupina si dala za cieľ ešte pred začatím GO a obstarávaním špecifikovať viac ako 80 % rozsahu prác a posúdiť na základe štúdií rozsah zásadných vylepšení ako prechod na vysokotlak v regulačných obvodoch, použitie nových systémov upchávkov či predĺženie životnosti a cyklov medzi GO limitujúcich častí turbogenerátorov. V tejto komisii bolo dohodnuté, že v súlade so Zmluvou o prevádzke vodného diela z roku 2006 uhradí správca majetku VV časť nákladov na vylepšenia a inovácie ako rozvojové investície majetku VEG (pozn. „majetok VEG“ - slúži na výrobu a rozvod elektriny).

Po nástupe nového vedenia Vodohospodárskej výstavby došlo od roku 2012 k zmene postoja správcu majetku Vodnej elektrárne Gabčíkovo. Ten odmieta svoju finančnú spoluúčasť na rozvojových investíciách a vylepšeniach v rámci generálnych opráv. To je diametrálne odlišný prístup v porovnaní s financovaním opráv plavebných komôr, ktoré napriek štedrým investíciám Vodohospodárskej výstavby nedokázali pri povodniach v roku 2013 previezť povodňovú vlnu.

Peter Žikavský

na regulátoroch budenia TG3 a TG4 a v roku 2011 vymenené kompletne regulátory budenia aj turbíny na TG1 a TG2 elektrárne Gabčíkovo.

Rozvodňa 400 kV

Zapúzdrená rozvodňa 400 kV predstavuje jedinou ucelenú časť dovezenú do Vodnej elektrárne Gabčíkovo zo zahraničia. Pre zvýšenie prevádzkovej spoľahlivosti boli najvýznamnejšie nasledovné kroky:

- V roku 1997 boli nahradené elektromechanické ochrany pre vedenia 400 kV, KSP a transformátor T 401 elektronickými ochranami ABB.
- Na zvýšenie rozsahu manipulácií bol doplnený v roku 2003 odpojovač Q2o. Umožnilo

PROBLÉMY S OPERENCAMI

Vo Vodnej elektrárni Kráľová sa holuby začali vyskytovať už v roku 1985, no najviac ich pribudlo okolo roku 2000.

KLASIKA

NEODBYTNÉ HOLUBY V KRÁĽOVEJ

Hniezdiace holuby vo vodnej elektrárni zapríčiňujú poruchy

Neodbytné holuby trápia mnohých obyvateľov. Problémy spôsobujú svojim trusom nielen na balkónoch a oknách, ale aj vo Vodnej elektrárni Kráľová. Stanovišťa transformátorov a tlmivky si vyžadujú čistenie aj štyrikrát ročne.

Spôsobujú nemalé problémy

Vo Vodnej elektrárni Kráľová sa holuby začali vyskytovať už v roku 1985, no najviac ich pribudlo okolo roku 2000. Nasťahovali sa do vetracích komínov transformátorov a tlmiviek, kvôli čomu dochádzalo k poruchám na transformátoroch. Holuby pri vzlietnutí svojimi krídlami spôsobovali skraty a tým aj výpadky vo výrobe elektrickej energie. V elektrárni preto pristúpili k zaizolovaniu jednotlivých fáz transformátora T1, T2.

Tieto stanovišťa treba navyše aj čistiť niekoľkokrát ročne.

Skúšali už viacero spôsobov plašenia

Vo Vodnej elektrárni Kráľová vyskúšali viacero spôsobov plašenia holubov. Príkladom je nahrávka hlasu dravého vtáka, avšak holuby

si na akustický plašič zvykli v priebehu pár týždňov. Tento spôsob sa ukázal byť neúčinný. Nasledovala montáž ochranných sietí (máj 2014) na blokové transformátory T1, T2, ktoré zatiaľ slúžia svojmu účelu a zabraňujú holubom usádzať sa vo vetracích komínoch. Holuby sú však premnožené a hľadajú si

nové miesta na hniezdenie. Začali sa sťahovať do vtokového a výtokového žeriavu, kde nemožno osadiť ochranné siete, pretože pohyblivé časti žeriava by ich poškodili. Pracovníci preto najnovšie skúšajú gél proti holubom Bird free a čakajú, nakoľko bude účinný.

František Sándor

Nový spektrometer pre Elektrárne Nováky

V Elektrárnach Nováky zakúpia prístroje, ktoré pomôžu špecialistom naplňať stratégiu údržby. Momentálne je v procese obstarávania ručný spektrometer na analýzu kovových materiálov.

Prístroj bude využívaný na realizáciu vstupných, prevádzkových a údržbárskych kontrol kvality kovových materiálov, hlavne ocelí určených pre tlakové celky. To vylúči možnosť zámene materiálov pri dodávke a pri ich montáži počas opráv. Vykonávanou kontrolou dôjde k identifikácii kovových zliatin, nízko legovaných (konštrukčných) ocelí, a to rozborom chemického zloženia kovových materiálov. Zabráni sa zámene materiálu už v čase jeho dodania do závodu.

„Prediktívnou kontrolou priamo na technológii v prevádzke (várniový systém kotla, trubky v dodatkových plochách druhého ťahu a pod.) dosiahneme zvýšenie prevádzkovej spoľahlivosti a bezpečnosti technologického zariadenia. Vylúči sa nutnosť preventívnych výmen častí tlakových celkov a dôjde k ekonomickej úspore,“ zhodnocuje prínos Marián Šumichrast, tím líder pre riadenie projektov klasických elektrární.

Okrem špecifických funkcií prístroja, ako je automatická identifikácia a analýza prvkov (Fe, Ni, Ti, Al, Cu a Co), sa využije aj analýza obsahu uhlíka v nízko legovaných ocelí. Svojou konštrukciou je prístroj vhodný na prácu v stiesnených, prašných a ťažko prístupných miestach technológie.

-mš-

Spalovanie biomasy spolu s fosílnymi palivami predstavuje technologicky i ekonomicky efektívnu možnosť ako prispieť k výrobe elektriny z obnoviteľných zdrojov.

V Elektrárnach Nováky začali so spoluspalovaním biomasy a hnedého uhlia od polovice októbra 2011.

KLASIKA

MAGNETICKÝ ODLUČOVAČ PRE ELEKTRÁRNE NOVÁKY

Na dopravníku drevnej štiepky pribudne separátor kovových materiálov

Spoločnosť Slovenské elektrárne dlhodobo reaguje na ekologické výzvy. Jedným zo spôsobov, ako vyrábať elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov, je využívanie drevnej štiepky. Vyrába sa z odpadu po lesnej ťažbe dreva či v drevospracujúcich prevádzkach. Drevná štiepka sa v suchom stave vyznačuje dobrou výhrevnosťou, ktorá sa dá prirovnať k hnedému uhlíu.

Kovy spôsobovali rýchlejšie opotrebovanie zariadenia

Elektrárne Nováky (ENO) majú na skládke uhlia vytvorenú manipulačnú plochu na dovoz, skladovanie a spracovanie drevnej

štiepky. Pomocou technických zariadení na triedenie a drvenie drevnej štiepky pripravujú surovinu vhodnú na spoluspalovanie s hnedým uhlím vo fluidnom kotle FK 1 na prevádzke ENO A.

Nakladač sype štiepku do násypky bubnového triediča Finlay 770 Trommel, kde dochádza k roztriedeniu materiálu cez sitá. Nadrozmerné časti sú dopravované do násypky drviča štiepky AZR 800 šikmým pásovým dopravníkom. Samotný pás triediča nebol vybavený odlučovačom na zachytávanie feromagnetického materiálu. Tým, že sa kovový materiál (drôty, matice, skrutky a pod.), dostával spolu so štiepkou do drviča, primárne spôsoboval rýchlejšie opotre-

““

Budeme chrániť drvič nadrozmerných kusov drevnej štiepky od nechcených železných častí, ktoré sa vyskytujú v drevnej štiepke a poškodzujú ho.

””

bovanie jednotlivých komponentov. Drôty, ktoré prešli procesom spaľovania, sa vyskytovali v popole, čím spôsobovali sekundárne ťažkosti pri jeho ďalšom spracovaní.

Na tento stav reagovali technici závodu a navrhli doplniť jestvujúce technické zariadenie o magnetický separátor s vynášacím obežným pásom, ktorý bude oddelovať železné materiály od neželezných. „Budeme chrániť drvič nadrozmerných kusov drevnej štiepky od nechcených železných častí, ktoré sa vyskytujú v drevnej štiepke a poškodzujú ho,“ vysvetľuje **Marián Šumichrast**, tím líder pre riadenie projektov klasických elektrární. Separátor bude ukotvený na samostatnej konštrukcii, nezávislej na konštrukcii dopravníka na nadrozmerný materiál. Konštrukcia bude ľahko demontovateľná a pevne ukotvená na spevnenej ploche skládky, ktorá je vyložená betónovými cestnými panelmi. Prevádzka vynášacieho obežného pásu bude synchronizovaná s prevádzkou pásového dopravníka z triediča drevnej štiepky do drviča drevnej štiepky.

Uvedeným opatrením dôjde k celkovému skvalitneniu procesu spracovania a spaľovania drevnej štiepky. Znížia sa náklady na údržbu, zvýši spoľahlivosť a v neposlednom rade dosiahne i vyššia prevádzková bezpečnosť strojnotechnologických zariadení.

-mš-

KLASIKA

REKONŠTRUKCIA KOĽAJOVEJ VÁHY

Nová váha bude určená na statické váženie

V Elektrárnach Nováky plánujú zrekonštruovať pôvodný vážiaci systém koľajovej váhy. Nová váha bude slúžiť na statické váženie ako etalónové meradlo.

Mostová váha

Súčasnú priemyselnú vážiacu techniku môžeme deliť podľa dvoch hlavných kritérií. Prvým je účel váženia a druhým spôsob realizácie váženia.

Pri najpoužívanejšom spôsobe váženia sa vážený, presne definovaný a ohraničený objekt, nachádza určitý čas na pevnej podložke. Po dosiahnutí pokojového stavu, čo je indikované ustálením údajov o hmotnosti, môžeme hmotnosť odčítať. Tento typ váže-

nia, pri ktorom sa objekty vážia jednotlivo, sa nazýva diskontinuálne váženie.

Do tejto kategórie zaradujeme aj mostovú váhu pre koľajové vozidlá s neautomatickou činnosťou triedy presnosti III, ktorá je umiestnená na koľaji č. 54 železničnej dráhy vlečky Elektrární Nováky v priestore medzi hlbinnými zásobníkmi č. 1, 2 a 3. Už v minulosti bolo na tejto mostovej váhe vykonávané váženie v statickom režime. Každý vozeň bol odpojený od ostatných vozňov v súprave a následne sa vážil samostatne. Vyhodnotenie bolo výhradne mechanickou záležitosťou. Zámerom závodu je využiť jestvujúcu mostovú konštrukciu koľajovej váhy s prislúchajúcou váharskou budovou a zrekonštruovať pôvodný vážiaci systém koľajovej

váhy. Mostová váha bude slúžiť na statické váženie v zmysle platnej legislatívy ako etalónové meradlo.

Presnejšie váženie

Dodávateľ osadí mostovú konštrukciu na tenzometrické snímače a pripojí výstupné signály do novej elektronickej vyhodnocovacej jednotky s možnosťou tlače vážnych lístkov. Dielo bude ukončené úradnou skúškou s výsledkom ZHODA.

Pri rekonštrukcii sa upraví parametre váženia takto:

- rozsah: požadujeme rozsah 1 000 kg – 100 000 kg,
- vážiaci dielik: $e = 20$ kg.

Zrealizovanou investíciou sa dosiahne maximálne dosiahnuteľná presnosť váženia koľajových vozidiel pre úradné overenie koľajovej váhy. Následne sa použije ako etalónové meradlo pri kalibrácii a úradnom overovaní dynamických pásových váh inštalovaných na pásových dopravníkoch zauhľovania metódou materiálových skúšok.

Pásovú váhu slúžia ako fakturačné meradlo vo vzťahu k zmluvným partnerom. Zároveň vieme presným meraním vyhodnocovať množstvo uhlia vstupujúceho do technologického procesu výroby elektrickej energie.

Marián Šumichrast

VÝSTAVBA MOCHOVIEC

Celkový počet odpracovaných hodín od začiatku projektu je asi 31 790 319.

POZITÍVNY VPLYV NA REGIÓN

Výstavba tretieho a štvrtého bloku jadrovej elektrárne Mochovce prináša už teraz výhody

Velké investičné projekty, ku ktorým patrí aj výstavba 3. a 4. bloku Atómových elektrární Mochovce, si vyžadujú podporu lokálnej komunity. Prinášajú so sebou i množstvo benefitov pre región či už vo forme rozvoja infraštruktúry, pracovných príležitostí, alebo daní.

Okrem dane z nehnuteľnosti je to aj špeciálna daň za jadrové zariadenie, na ktorej Slovenské elektrárne ročne zaplatia obciam v dvadsať kilometrovom pásme až 1,6 mil. eur.

Vynovená škôlka

„Ďalší prínos výstavby MO34 vidím v tom, že po dokončení blokov bude Slovensko sebestačné vo výrobe elektriny, dokonca ju budeme môcť aj vyvážať,“ hovorí starosta obce Starý Tekov **Peter Štefan**. „Budú tiež zaistené pracovné miesta pre kvalifikovaných ľudí z regiónu.“

Obec získala od Slovenských elektrární aj príspevok na rekonštrukciu škôlky a do prác sa zapojili počas akcie Naše mesto (jún 2014) i zamestnanci z elektrárne Mochovce. „Vďaka Elektrárnám sme rovnako dokončili rekonštrukciu zdravotného strediska, ktorá vlani odštartovala výmenou okien a dverí. Tentoraz to bola obnova fasády celej budovy,“ doplnia Peter Štefan.

Náučný chodník pri Nemčiňanoch

Pozitívne hodnotí spoluprácu so Slovenskými elektrárnami aj starosta obce Nemčiňany **Slavomír Očovský**. „Atómová elektrárňa i jej riaditeľ **Jordan Mandalov** sú vždy ochotní vypočuť si naše požiadavky a snažia sa nám vychádzať v ústrety. V súčasnosti prebieha napríklad výstavba chodníka vedľa štátnej komunikácie Zlaté Moravce – Mochovce, za čo chceme Slovenským elektrárnám poďakovať.“

-7-

MOCHOVCE 3 & 4

PRÍNOS DOSTAVBY PRE ŠTÁTNY ROZPOČET

548 000 000 €

STAČÍ NA MESAČNÚ VÝPLATU...

OBJEM INVESTÍCIE

3 800 000 000 €

TO JE...

100 bytov s rozlohou 100 m²

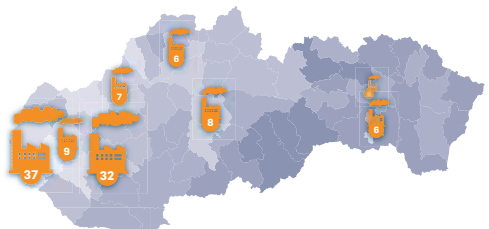
PRACOVNÉ MIESTA

22 000 ľudí

PLANOVANÁ KAPACITA NÁRODNÉHO FUTBALOVÉHO STADIÓNA

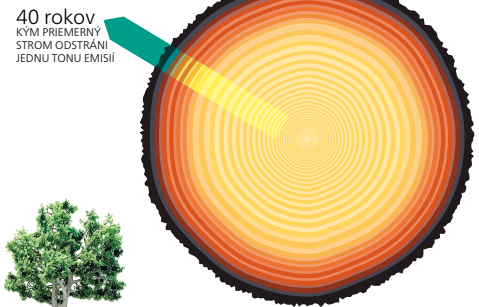
POČET SLOVENSÝCH DODÁVATEĽOV

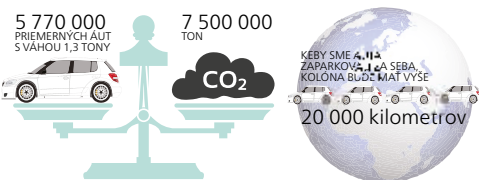
Miera nezamestnanosti v %
do 4 4-7 7-9 9-12 12-15 15-20 20-25 nad 25

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

ZABRANÍME VYPUSTENIU 7 500 000 ton CO₂ ročne

344 162 stromov POTREBUJEME NA ODSTRÁNENIE 7 500 000 TON EMISÍI

JADRO

PLÁNOVANÁ ODSTÁVKA NA VÝMENU PALIVA

Prebieha na druhom bloku jadrovej elektrárne Mochovce

Slovenské elektrárne začali v sobotu 20. septembra generálnu odstávku 2. bloku Atómových elektrární Mochovce (EMO). Táto strednodobá odstávka je ostatnou v tohtoročnom pláne generálnych odstávok slovenských atómových elektrární. Zvláštnosťou strednodobej odstávky je kontrola tlakovej nádoby reaktora zvonka, ktorá sa robí raz za 8 rokov.

Trinásta v poradí

Na druhom bloku EMO ide už o 13. generálnu odstávku, tentoraz však aj s úplným vyvezením paliva z reaktora i vnútroreaktorových častí. „Všetko palivo aj vnútroreaktorové časti sa vyvezú z tlakovej nádoby kvôli nutnosti oddrenážovať reaktor, pretože sa bude pridávať ďalší systém, ktorým bude možné chladiť aktívnu zónu. I preto bude jej dĺžka oproti štandardnej strednodobej odstávke o niekoľko dní dlhšia,“ uviedol vedúci odstávok blokov EMO **Miroslav Berčík**.

Okrem toho prebehne údržba rôznych zariadení elektrárne, čerpadiel, armatúr, nádrží, elektrických rozvodní a meracích systémov.

DLHODOBO PLÁNOVANÝ PROCES

Príprava každej odstávky sa začína s 20-mesačným predstihom.

Všetko palivo aj vnútroreaktorové časti sa vyvezú z tlakovej nádoby.

„Najvýznamnejšie z investičných projektov realizovaných počas odstávky sa týkajú vylepšení na zvládnutie ťažkých havárií (odtlakovanie primárneho okruhu, rušička vákua v kontajnmemente, núdzového zdroja chladiča, núdzového zdroja elektriny, dlhodobého odvodu tepla z primárneho okruhu) a tiež postfukusimských opatrení (mobilné zdroje napájacej vody do parogenerátorov),“ doplnil M. Berčík.

Po zavezení nového paliva, ukončení montáže reaktora a plánovaných údržbových prácach na systémoch a zariadeniach a ich odskúšaní bude po opätovnom nahriatí bloku nasledovať tlaková skúška primárneho okruhu.

Odstávka sa ukončí opätovným prifázovaním generátora k elektrickej sieti.

Odstávky a opravy sú štandardnou súčasťou životného cyklu každej elektrárne a uskutočňujú sa ako dlhodobý plánovaný proces. Príprava každej odstávky sa začína s 20-mesačným predstihom.

Števo Švolik

Hostia vyzdvihli možnosť navštíviť priestory rozostavaných blokov, kde si okrem iného prezreli reaktorovú sálu, blokovú dozornú, box parogenerátorov, miestnosť meraní a strojovňu.

NÁVŠTEVA ČLENOV RADY GUVERNÉROV MAAE

Veľvyslancovia z krajín naprieč celým svetom si prišli pozrieť elektráreň v Mochovciach

Na pozvanie predsedníčky Úradu jadrového dozoru SR Marty Žiakovej navštívila Slovensko 9. a 10. septembra delegácia členov Rady guvernérov Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu. Hlavným bodom programu bola návšteva Atómových elektrární Mochovce.

V priestoroch neprístupných pre verejnosť

Zástupcovia Slovenských elektrární informovali guvernérov o prevádzkovaných blokoch a úrovni bezpečnosti slovenských atómových elektrární. Súčasťou bola i prehliadka technologických priestorov prevádzkovanej elektrárne a blokov vo výstavbe. Guvernéri mali možnosť vidieť výcvikové simulátory blokových dozorní blokov EMO a MO34, strojovňu 1. bloku, mobilné dieselgenerátory či špeciálne hasičské vozidlá, ktoré sú súčas-

ťou opatrení implementovaných po vykonaní záťažových skúšok. Hostia vyzdvihli možnosť navštíviť priestory rozostavaných blokov, kde si okrem iného prezreli reaktorovú sálu, blokovú dozornú, box parogenerátorov, miestnosť meraní a strojovňu. Špeciálne ocenili možnosť vidieť priestory, ktoré za normálnej prevádzky už nie sú prístupné pre návštevu.

Popri veľvyslancoch z Alžírsku, Brazílie, Fínska, Japonska, Kataru, Kene, Kostariky, Nigérie, Pakistanu, Ruskej federácie, Rakúska a Vietnamu sa programu zúčastnili aj zástupkyne Stálej misie SR pri medzinárodných organizáciách vo Viedni vedené veľvyslankyňou **Ol'gou Algayerovou**. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí reprezentoval **Karol Mistrík**, riaditeľ odboru odzbrojenia a boja proti terorizmu.

Števo Švolik, Miriam Vachová

RADA GUVERNÉROV

Rada guvernérov má 35 členov a je riadiacim orgánom MAAE v období medzi zasadnutiami Generálnej konferencie. Na svojich zasadnutiach dáva odporúčania pre Generálnu konferenciu v oblastiach financovania, programu, rozpočtu a prehodnocuje žiadosti o členstvo v Medzinárodnej agentúre pre atómovú energiu. Zároveň schvaľuje dohody o zárukách a bezpečnostné štandardy MAAE a je zodpovedná za vymenovanie generálneho riaditeľa MAAE po súhlase Generálnej konferencie. Slovensko bolo zvolené do Rady guvernérov na obdobie 2013 – 2014, guvernérkou za SR bola menovaná predsedníčka ÚJD M. Žiaková.

Na konci letnej turistickej sezóny Správa TANAP a Štátne lesy TANAP každým rokom organizuje v celoplošne zber odpadkov, ktoré turisti po sebe zanechali. Podujatie sa zrodilo v roku 1979.

ENERGIA & ŽIVOT

PUSTILI SA DO UPRATOVANIA TATIER

Do akcie Čisté hory sa zapájame od roku 2008

DO UPRATOVANIA TATRANSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU (TANAP) sa v posledný septembrový víkend pustili aj desiatky zamestnancov Slovenských elektrární. Zapojili sa do celoslovenskej akcie Čisté hory, počas ktorej dobrovoľníci čistia vysokohorské chodníky od odpadkov.

Počasié ani zima neodradili

Dobrovoľníci zo Slovenských elektrární upratovali na 36. ročníku Čistých hôr chodníky v Žiarskej doline (južná časť Západných Tatier). „Naša skupina sa vydala z dedinky Bobrovec smerom k chate na Červenci, nachádzajúcej sa vo výške približne 1420 m n.m.,“ hovorí dobrovoľníčka **Zuzana Blahutová** zo Slovenských elektrární.

„Výstup nebol náročný, hoci celý deň bolo zamračené, jemne popráchalo a teploty dosahovali maximálne 10 stupňov Celzia. Každý dostal od sprievodcu zo Správy TANAP **Milana Bala** igelitovú tašku, do ktorej sme zbierali cestou odpadky. Tých nebolo veľa, chodníky boli zväčša čisté. Je to aj preto, že ochranári robia túto prácu celoročne a keď vidia odhodený obal po nedisciplinovaných turistoch, sami ho zdvihnú a odnesú dole do doliny.“

Zamestnanci Slovenských elektrární ocenili aj prednášku riaditeľa Správy TANAPu Pavla Majka o práci ochranárov v národnom parku. Špeciálnu pozornosť si zaslúžila rodinka „Arnoldovcov“ a zábery z kamery namontovanej v blízkosti hniezda

najznámejšieho slovenského orla krikl'aveho. „Orol Arnold, z ktorého sa vykl'ula Anička, na nich krmil svoje potomstvo a videli sme aj to, ako mladý orol po prvýkrát vyletel z hniezda,“ doplnila Zuzana Blahutová.

Dobrovoľníci z Elektrární sa hlásia každý rok

Počas 36. ročníka akcie Čisté hory, ktoré organizujú Štátne lesy Tatranského národného parku, vyzbierali dobrovoľníci 291 kilogramov odpadkov. Slovenské elektrárne sa ako jediná firma na Slovensku zapájajú do akcie v takomto rozsahu – každoročne sa podujmú čistiť vysokohorské chodníky desiatky našich zamestnancov.

DRAČIA SOBOTA S PRÍCHUŤOU VÍTAZSTVA

Netradičný šport na rieke Váh

PRVÉ ZÁZNAMY O ZÁVODOCH dračích lodí sa objavili v Číne pred viac ako 2200 rokmi. Ku vzniku tohto športu sa viaže stará čínska legenda o ľudovom básnikovi Chiu-Yuianovi, ktorý sa utopil v mori na protest proti vtedajším pomerom v štáte. Na jeho pamiatku rybári vyplávali na more a pravidelnými údermi bubna zahánali zlých duchov, aby duša básnika našla pokoj. Preteky dračích lodí sa tešia obľube u ľudí na celom svete. Ich moderná história sa začala písať v roku 1976, keď bol usporiadaný prvý novodobý festival dračích lodí (Dragonboating) v Hong-Kongu. Odtiaľ sa šport rozšíril a v súčasnosti sa mu venuje viac ako päťdesiat miliónov ľudí v 60 krajinách. Vďaka tomu sa v budúcnosti uvažuje aj o zaradení Dračích lodí ako oficiálnej disciplíny do programu Olympijských hier.

Posledný júnový víkend sa na Slovensku konal víkend už štvrtý ročník závodov na Dračích lodiach pod hradom Matúša Čáka. Pod vlajkou Slovenských elektrární sa súťažného zápolenia zúčastnil tím Hydrodrakov z Vodných elektrární v Trenčíne.

Závodby boli rozdelené do viacerých kategórií na trati dlhej dvesto metrov. Dračie lode, na ktorých súťažiaci pretekali, merajú dvanásť a pol metra. Prova je ozdobená dračou hlavou a zadná časť dračím chvostom. Posádka dračej lode má dvadsaťdva členov a je poháňaná dvadsiatimi pádlujúcimi veslármi – desať vľavo a desať vpravo. Na prove udáva rytmus bubeník a vzadu stojí kormidelník, ktorý udržiava loď v potrebnom smere.

Tím Hydrodrakov pretekali v kategórii firmy. Pravidelná a početná účasť na tréningoch zožala úspech a vo finálových jazdách Hydrodraci bezkonkurenčne porazili svojich súperov (AU Optronics a Mercedes Tím). Ocenení boli nielen zlatými medailami, ale aj chutnou odmenou pre víťaza, ktorou bolo pečené prasiatko.

Peter Šimončík

Slovenské elektrárne prostredníctvom svojho programu Energia pre kultúru, jednej z častí koncepcie spoločenskej zodpovednosti Energia pre krajinu, podporujú umenie, pamiatky

a kultúru od roku 2008. V rámci tohto programu osvetlili napríklad Oravský hrad (2009), ktorý je najnavštevovanejšou historickou kultúrnou pamiatkou na Slovensku.

ENERGIA & ŽIVOT

VSTÚPTE DO DOMU UMENIA

Umelecky nasvietená Kunsthalle sa vyníma v centre Bratislavy

Kunsthalle je osvetlená podobne ako uznávané pamiatky v Európe

V CENTRE BRATISLAVY sa vyníma od 19. septembra umelecky nasvietená budova Kunsthalle. V zrekonštruovaných priestoroch budú výstavy diel súčasných umelcov. Slovenské elektrárne v spolupráci s Enel Sole zatriaktívni fasádu budovy modernými, bielymi aj farebnými, LED svetlami.

Osvetlenie poskytla Enel Sole

Naša spoločnosť osvetlila fasádu domu umenia Kunsthalle v Bratislave v rámci projektu Energia pre kultúru. Moderné a nezvyčajné osvetlenie poskytla spoločnosť Enel Sole. Bratislavské centrum umenia bude tak osvetlené rovnakou technológiou ako uznávané kultúrne

pamiatky v Európe - záhrady Quirinale Prezidentského paláca v Ríme a Katedrála v talianskom Orvieta, koncertná hala Atheneul v Bukurešti či Real Alcázar v španielskej Seville.

Biele a farebné svetlo

Projekt zvýši atraktivnosť fasády Kunsthalle zvýraznením jej charakteristických architektonických prvkov prostredníctvom výberu svetelných zariadení. Svetelný systém je inštalovaný v harmónii s pamiatkou i životným prostredím ako celkom. Optimalizuje spotrebu elektriny, znižuje produkciu svetelného smogu a zamedzuje disperzii svetla.

Enel Sole manažuje služby verejného osvetlenia pre 3 750 obcí v Taliansku a celkovo prevádzkuje viac ako 2 150 000 svetelných bodov.

Umelecké osvetlenie budovy tvoria tri typy LED osvetlenia - difúzne a homogénne osvetlenie názvu budovy na vrchole fasády, osvetlenie naplno využívajúce rôzne farebné škály pre pásové okná a statické architektonicko-funkčné (biela) osvetlenie pre stĺpy na prízemí.

Pozývame vás na výstavu

Premiérovými výstavami v novootvorenej Kunsthalle budú Paradox 90 a Vlnové štúdie **Karla Salzmann**. Paradox 90 reflektuje vybrané kurátorské projekty deväťdesiatych rokov, nie náhodou je podtitul výstavy Kurátorské koncepcie v období mečiarizmu (1993 – 1998). Výstava bude prebiehať v termíne 20. 9. až 22. 10. 2014 a od 11. 12. až 1. 2. 2015.

Karl Salzmann je mladý rakúsky sound-artista a tvorí prevažne inštalácie na pomedzí hudby a vizuálneho umenia. Výstava potrvá do 23. 10.

Vstup na výstavy a programy Kunsthalle bude voľný. Svoju otvorenosť voči návštevníkom prezentuje aj netradičnými otváracími hodinami. V pondelky, kedy bývajú galérie a múzeá zatvorené, Kunsthalle privíta svojich návštevníkov. S výnimkou utorka bude otvorená od 12.00 do 19.00 hodiny, v piatok až do 21. hodiny.

Zdroj: Tlačová správa KHB

S NOVÝM NÁZVOM

Šiesty ročník Roma Spirit vyhlasuje Asociácia pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu (ACEC) a Ministerstvo vnútra - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity.

Na ocenenie donedávna nazývané Gypsy Spirit bolo v období 2009 – 2013 nominovaných spolu 559 mimovládnych organizácií, inštitúcií, firiem, jednotlivcov a zástupcov médií.

25

ENERGIA & ŽIVOT

RÓMOVIA SÚ PRE NICH ROVNOCENNÍ PARTNERI

Roma Spirit je ocenenie pre ľudí, ktorí sa neboja pomáhať

NA SLOVENSKU je mnoho tých, ktorí sa venujú „nepríťažlivým“ a ťažkým témam. Nepotrebujú zviditeľnenie ani ocenenie, napriek tomu je dôležité na nich ukázať. Podujatie Roma Spirit vzdáva úctu ľuďom a organizáciám, ktorí pomáhajú rómskej komunite.

Zaslúžia si dostať príležitosť

Roma Spirit (pôvodný názov Gypsy Spirit) oceňuje už šiesty rok aktivity realizované na Slovensku v prospech rómskeho etnika. Nominovanými môžu byť jednotlivci, firmy, mestá/obce i médiá. „Roma Spirit ukazuje, že v našej spoločnosti žijú ľudia, pre ktorých sú Rómovia rovnocennými partnermi a že si zaslúžia dostať príležitosť, ktorá môže zmeniť ich život k lepšiemu,“ hovorí **Zuzana Balážová** z Centra pre výskum etnicity a kultúry.

„Roma Spirit podporujem nielen preto, že prináša potrebné ocenenie pre jednotlivcov či lokálne komunity za ich nasadenie pri zlepšovaní spolužitia Rómov a majority. Jeho hlavnú devízu vidím v tom, že pomáha zviditeľniť výsledky práce týchto skupín,“ hovorí predsedníčka občianskeho združenia Ľudia proti rasizmu **Irena Bihariová**.

Vladimír Sendrei, ktorý je nielen známy muzikant, ale aj predseda občianskeho združenia Lácho drom, dopĺňa: „Prezentovanie kladných stránok života Rómov pred širokou verejnosťou a poukazovanie na ich životné osudy,

ktoré sa v tomto projekte zverejňujú, menia názor a postoj k rómskej menšine.“

Nový ročník s viacerými zmenami

Slovenské elektrárne sú generálnym partnerom podujatia Roma Spirit. Šiesty ročník zároveň prináša viacero zmien. Autorka projektu **Ľubomíra Slušná** - Franz, prezidentka Asociácie pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu (ACEC), navrhla zmenu názvu ako spomienku a vyjadrenie hlbokéj úcty lekárovi Jánovi Cibulovi. Bol to významný bojovník za práva Rómov a spoluzakladateľ Medzinárodnej rómskej únie, ktorá sa zaslúžila o legitimizovanie existencie rómskeho národa Organizáciou spojených národov.

S názvom sa zmenilo aj logo. Horiaci oheň symbolizuje vášeň, krídla reprezentujú slobodu a srdce je symbolom lásky. Zároveň po prvýkrát možno podať nomináciu poštou, mailom a aj prostredníctvom online formulára. Termín na podávanie prihlášok je do 5. októbra. Informácie o postupujúcich do finálového kola a nomináciách z každej kategórie (Mimovládna organizácia, Spoločnosť – firma/ zamestnávateľ, Obec/ mesto, Osobnosť, Médiá a Čin roka) budú zverejnené v polovici októbra 2014. Vyhlásenie víťazov sa uskutoční počas slávnostného odovzdávania ocenení Roma Spirit 30. novembra v bratislavskom Divadle Nová scéna, galavečer odvysielala aj RTVS 7. decembra.

-r-

ÚSPEŠNÉ DETI STRÁVILI DVA TÝŽDNE V TALIANSKU

ŠESTNÁST VÍTAZOV SÚŤAŽE WE ARE ENERGY ZO SLOVENSKA STRÁVILLO V LETNOM TÁBORE ENELU DVA TÝŽDNE. V STAROBYLOM MESTEČKU SAN MARTINO AL CIMINO NEĎALEKO RÍMA SA STRETLI DETI ZAMESTNANCOV SKUPINY Z CELÉHO SVETA.

Športoví komentátori aj módni dizajnéri

Deti absolvovali hodiny športovej žurnalistiky, na ktorých sa zahráli na skutočných reportérov. Nasimulovali rozhovory s hviezdami ako Peter Sagan, Dominika Cibulková či Anastasia Kuzminova. V deň finále Majstrovstiev sveta vo futbale všetci sledovali zápas Argentíny s Nemeckom. V tábore bolo veľa detí z juhoamerickej krajiny a nie je ťažké uhádnuť, komu fandili najviac. Okrem športu a výletu k moru sa ukázali aj ako módni dizajnéri. Vyrobili tričká, ktoré predviedli na pravom móle, vyskúšali si orientačné schopnosti pri hľadaní skrytého pokladu a nacvičili si tanečnú choreografiu na záverečný večer.

Nácvik prvej pomoci

Aktivity však doplnili aj vážnejšie témy, ktoré sa týkajú zdravia a bezpečnosti. Kolegovia z útvaru bezpečnosti skupiny Enel zorganizovali nácvik evakuácie a prednášku o bezpečnostných pravidlách z každodenného života. Skupina dobrovoľníkov pod vedením lekára ukázala, ako zachrániť dusiaceho sa človeka využitím tzv. Heimlichovho manévra. Deti si cvik vyskúšali a dozvedeli sa, že aj ony môžu poľahky zachrániť dospelého človeka. Na interaktívnom workshope sa potrápili

s umiestnením jednotlivých orgánov v ľudskom tele a naučili ich funkcie.

Najmodernejšia tepelná elektráreň

Mladí návštevníci cestovali aj do Torrevaldaliga Nord pri meste Civitavecchia, jednej z najmodernejších tepelných elektrární v Európe. „Sme veľmi radi, že sme mohli privítať víťazov súťaže We are Energy a umožnili im dozvedieť sa niečo nové o našej spoločnosti,“ povedal riaditeľ elektrárne **Nicola Bracaloni**. Deti zvlášť zaujal Dóm, obrovská kupolovitá stavba, v ktorej sa skladuje uhlie. V parku okolo elektrárne potom zasadili 18 olivovníkov – jeden za každú krajinu, ktorú reprezentovali.

Celebration Day v Eneli

Ani tento rok sa nezaobišiel bez záverečného ceremoniálu v sídle spoločnosti Enel v Ríme. Tzv. Celebration day nie je hocijaké podujatie, ale zanecháva v deťoch silný dojem. „Úplne najväčšie prekvapenie pre mňa bolo, že dcéra Kristína najviac hovorila o Celebration Day v centrále Enelu,“ hovorí **Jaroslav Roman** z Riaditeľstva Slovenských elektrární. „Páčil sa jej však celý pobyt a dúfa, že sa dostane do tábora We are Energy 2015.“ Program zavŕšilo udeľovanie cien za najlepšie projekty 20. ročníka We Are Energy. Zo Slovenska vyhrali bratia **Tomáš a Jakub Iliášovci** z Elektrární Nováky, ktorí poslali do súťaže až päť projektov.

Barbora Rumpfi

Získaj od nás štipendium, ak máš energiu na štúdium!

Jedinečné štipendium vo výške až

1330 EUR

Termín uzávierky prihlášok: 15.10.2014

Viac informácií: www.seas.sk/stipendia

Kontakt: studenti@enel.com

Slovenské elektrárne sú spoločnosťou skupiny Enel

Dcérska spoločnosť Slovenských elektrární SE Predaj sa vyšvihla od svojho vzniku v roku 2009 na jednotku medzi novými dodávateľmi elektrickej energie.

V začiatkoch sa sústredila na veľkých priemyselných odberateľov a strategické podniky, v súčasnosti sa čoraz viac obzerá po menších odberateľoch, ako sú malé a stredné firmy, podnikatelia či početnejšie domácnosti. Zákazníkom dodáva viac ako 3 TWh elektriny ročne.

Spoločnosť však nezaspala na vavrínoch a svoje služby rozšírila o dodávku plynu a projekty energetickej efektívnosti. V praxi ide napríklad o inštaláciu moderného úsporného verejného osvetlenia v mestách a obciach alebo priemyselné osvetlenie výrobných hál a skladov.

Estakádou inovácie sa vydali aj Slovenské elektrárne.

V rozhovore s projektovým manažérom z úseku Predaja sa dozvieme, že znižovanie spotreby je udržateľná cesta smerom k zvyšovaniu efektívnosti a konkurencieschopnosti slovenského priemyslu.

Pre Slovenské elektrárne je to priestor na ďalší rast.

V tomto čísle časopisu **E** priestor venujeme aj elektromobilite – segmentu, do ktorého sa naša spoločnosť pustila energicky a s entuziazmom.

Rozširujeme portfólio elektrických áut a pre verejnosť sme sprístupnili nabíjacie stanice pre elektromobily.

Na záver vás pozveme do vynovenej Kunsthalle v centre Bratislavy, ktorá bude nielen domom umenia, ale aj ukážkou artistického osvetlenia budov inteligentným LED osvetlením.

Slovenské elektrárne sú spoločnosťou skupiny Enel

